

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-46-69>

УДК 657.421.3(4):339.9

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ВЕКТОР ОЦІНЮВАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ

EUROPEAN INTANGIBLE ASSETS VALUATION VECTOR UNDER GLOBAL CHALLENGES

Уманців Галина Вікторівна

кандидат економічних наук, доцент,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5410-1363>

Шушакова Ірина Костянтинівна

кандидат економічних наук, судовий експерт, старший викладач,
Державний торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3811-683X>

Левченко Юлія Анатоліївна

магістр з обліку і оподаткування,
бухгалтер ТОВ «КАНБУД»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9750-3402>

Umantsiv Halyna, Shushakova Iryna

State University of Trade and Economics

Levchenko Yulia

Accountant of "KANBUD" LLC

Стаття присвячена окремим питанням регулювання й практики оцінювання, у тому числі трансфертного ціноутворення нематеріальних активів у Європейському Союзі в контексті глобальних викликів та євроінтеграційних процесів України. Дослідження базується на використанні позитивного досвіду в цій сфері з метою підвищення обізнаності про оцінку бізнесу, у тому числі нематеріальних активів (технологій, патентів, ліцензій, програмних продуктів, промислових зразків, авторських прав та тих, що не є правами інтелектуальної власності) в українському освітньому, науковому та фаховому середовищі.

Ключові слова: євроінтеграція, права інтелектуальної власності, трансфер технологій, оцінювання нематеріальних активів, стандарти оцінки, трансфертне ціноутворення.

The article is devoted to specific issues of regulation and valuation practice, including transfer pricing of intangible assets in the European Union in the context of global challenges and the European integration processes of Ukraine. The EU candidate status that Ukraine received in June 2022 creates new challenges and also generates opportunities for the development of the national scientific, technical and innovative sphere and its positive impact on Ukraine's post-war recovery processes. One of the prerequisites for the victory of Ukraine and its successful development is the integration of the Ukrainian innovation sphere into the European research and innovation space. It is the focus on the best experience of the EU countries in these processes, the use of the experience of implementing development strategies of European countries for a long time that proves its effectiveness. European integration processes in all spheres are one of the most urgent tasks in the post-war reconstruction of Ukraine. The purpose of the article is a comparative analysis of international, European and national assessment standards in the context of Ukraine's European integration progress. The study is based on the use of positive experience in this area in order to raise awareness of business valuation, including intangible assets (technology, patents, licenses, software products, industrial designs, copyrights and those that are not intellectual property rights) in the Ukrainian educational, scientific and professional environment. The formation of the domestic intellectual economy, taking into account modern global challenges, is characterized by the introduction into business processes of a significant amount of intangible assets and often completely new ones, which embody the results of technological innovations and for some enterprises are the main factor in creating business value. The issue of valuation of intangible assets,

without which it is impossible to involve them in economic activity, their reflection in accounting and reporting, in investment projects and international operations with intellectual property, transfer pricing, are relevant. Today, there is a demand for qualified workers in the field of valuation of intangible assets and intellectual property in the context of the European integration processes of Ukraine and cross-border cooperation, the migration of Ukrainian specialists to European countries in connection with Russia's military aggression against Ukraine, the attraction of European investments and technologies for the purpose of post-war reconstruction.

Keywords: European integration, intellectual property rights, technology transfer, valuation of intangible assets, valuation standards, transfer pricing.

Постановка проблеми. Отриманий Україною у червні 2022 р. статус кандидата у члени ЄС створює нові виклики, а також генерує можливості для розвитку національної науково-технічної й інноваційної сфери та її позитивного впливу на процеси післявоєнного відновлення України. Однією з передумов перемоги України та її успішного розвитку є інтеграція української інноваційної сфери до європейського дослідницького та інноваційного простору.

Відповідно до пріоритетів формування інноваційної політики в ЄС, Україна має сфокусувати зусилля на швидкому розвитку технологій, необхідних для вирішення нагальних глобальних проблем, – екологічних інновацій, новітніх підходів до охорони здоров'я, безпеки й оборони. Особливо це актуально, враховуючи наслідки російської військової агресії проти України та необхідності післявоєнної відбудови економіки [1].

Україна та ЄС підписали декілька угод про співпрацю у різних сферах у межах дворічного плану інтеграції до Європейського Союзу, зокрема – угода про участь України у програмах ЄС «Цифрова Європа» та «Горизонт Європа». У Рамкову програму Horizon Europe (2021–2027 рр.) чітко вписується так звана концепція «розумної спеціалізації», пріоритетною ініціативою якої є інтелектомістке зростання, спрямоване на стимулювання «економіки знань» за допомогою інновацій, освіти і цифрового розвитку [2]. Метою «Цифрової Європи» є прискорення процесу відновлення економіки та здійснення її цифрової трансформації. Участь у Програмі наблизить Україну до Єдиного цифрового ринку ЄС. Підхід ЄС до цифрової трансформації передбачає розширення існуючих можливостей залучення до неї кожного громадянина, посилення потенціалу суб'єктів підприємства, вирішення глобальних викликів відповідно Стратегії Єдиного цифрового ринку (Digital Single Market Strategy for Europe), приєднання до Європейського гігабітного суспільства (Connectivity for a European Gigabit Society) [3].

Участь України у згаданих програмах сприятиме залученню українських науковців та суб'єктів дослідницького процесу до найбільш масштабних програм Європейського Союзу з досліджень та інновацій. Саме орієнтація на передовий досвід країн ЄС у цих процесах, використання досвіду реалізації стратегій розвитку європейських країн протягом тривалого часу доводить свою ефективність. Євроінтеграційні процеси у всіх сферах є одним з найбільш актуальних завдань у повоєнному відновленні України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню питань пріоритетів розвитку інноваційної сфери в Європейському Союзі та висвітленню досвіду інтеграції української інноваційної сфери до європейського дослідницького та інноваційного простору присвячені роботи С. Сіденка [1], Н. Брюховецької, І. Булеєва [4], та ін. Проблеми вивчення досвіду післявоєнного відновлення, у т.ч. на основі трансферу технологій та залучення в практику діяльності прав інтелектуальної власності, як нематеріальних активів, піднімаються в працях Ю. Городніченка [6], Г. Колодко [7], О. Фоміною, О. Августовою [9], В. Ясишеною [10], Ю. Пікаловим [11] проаналізовано положення міжнародних та європейських стандартів оцінки нематеріальних активів, у тому числі для цілей обліку та фінансової звітності. Про актуальність дослідження питань оцінювання нематеріальних активів в Європі свідчать недавні напрацювання у цій сфері дослідників Бейкер К. Р., Перссон М. Е. [8], Еді Е. та Ваті Е. [12], Роберто Моро-Вісконті [13].

Враховуючи домінуюче значення розвитку технологій у вирішенні сучасних гострих глобальних проблем, дослідження досвіду професійної оцінки нематеріальних активів в ЄС, необхідного в контексті євроінтеграції України, міграції українських фахівців до європейських країн у зв'язку з військовою російською агресією проти України, залученням європейських інвестицій та технологій з метою післявоєнного відновлення є вкрай актуальними.

Мета дослідження. Метою статті є компаративний аналіз міжнародних, європейських

та національних стандартів оцінки у контексті євроінтеграційного поступу України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Глобалізаційні тенденції характерні і для економіки України, хоча не у таких масштабах, які б викликали зростання доданої вартості та збільшенням випуску у секторі наукоємних послуг та технологічних виробництв в економіці (табл. 1). За підсумком Глобального індексу інновацій (GII) Україна у 2020 р. стабільно посідає 45 місце серед 131 країн світу [4].

У 2021 році серед європейських країн лідерами у поданні заявок на винаходи в Україні, як і у попередні роки, були Німеччина (215), Швейцарія (212), Велика Британія (172), Франція (65), Люксембург (55) Бельгія (53), Італія (45), Нідерланди (44), Швеція (34) та Данія (32). Найбільш активними серед іноземних заявників на торговельні марки за національною процедурою були європейські заявники з Швейцарії (459), Кіпру (438), Німеччини (223), Великої Британії (207), Франції (121), Польщі (105). У 2021 році серед держав-учасниць Мадридської системи найактивніше заявки з поширенням на територію України подавали заявники з Німеччини (1 133 заявки), Франції (520), Швейцарії (460), Італії (458), Туреччини (293), Польщі (241) та Великої Британії (197) [14].

Проте, слід зазначити, що сьогодні, Україна включається в глобальні ланцюги насамперед через надання послуг та аутсорсинг, на який орієнтовані близько 90% ІТ-компаній у сфері програмування і 95% усіх програмістів і фрілансу в Україні [1].

Серед важливих напрямків співпраці держав-членів Європейського Союзу в умовах

глобальних викликів є питання безпеки і оборони. Це є вкрай важливим, враховуючи російську військову агресію проти України, що стимулює активізацію військово-технічної співпраці між європейськими країнами, вдосконалення європейського та українського військово-промислового комплексу, реалізації спільних дослідно-конструкторських робіт. UNITED24 – глобальна ініціатива з підтримки України, запущена 5 травня 2022 року українською владою під час російсько-української війни виділила пріоритетні напрями для фінансування вітчизняних військових технологій, які на сьогодні успішно реалізуються. Серед них можна виділити: інженерні розробки (штучний інтелект); автономні системи (БПЛА); програмне забезпечення (автоматизовані системи управління боєм, системи ситуаційної поінформованості, цифрові карти та інші) [16].

Використання інноваційного софту у військових діях, міжнародний трансфер технологій у сфері безпеки і оборони, екології, діагностики інфекційних захворювань, охорони здоров'я та реабілітація військових і мирного населення, відновлення енергетичної та транспортної інфраструктури передбачає залучення іноземних інвестицій в економіку України у т.ч. шляхом об'єднання бізнесу. Всі ці процеси потребують прозорої оцінки інтелектуальної складової таких технологій, утіленої в об'єктах інтелектуальної власності та нематеріальних активах. Крім цього, питання оцінювання та розкриття інформації про нематеріальні активи у фінансовій звітності, визначення їх справедливої вартості та тестування на предмет зміни потенційної корисності, піднімалися раніше, врахову-

Таблиця 1

Зовнішня торгівля послугами в сфері інтелектуальної власності з країнами ЄС у 2021 році

Найменування послуги згідно із КЗЕП	Експорт/Exports		Імпорт/Imports	
	Тис. дол. США	У % до 2020	Тис. дол. США	У % до 2020
Усього торгівля послугами з країнами ЄС у т.ч.	4494202,7	117,5	3232785,0	134,3
Послуги франшизи та використання торгової марки	934,6	93,0	153365,7	142,5
Послуги, пов'язані з ліцензійною діяльністю	17976,4	90,3	183826,5	122,5
Послуги, пов'язані з патентною діяльністю	898,9	115,3	244,6	178,8
Інші роялті	4167,9	238,3	55442,7	107,6

Джерело: [15]

ючи наслідки глобальної пандемії COVID, які спричинили зростання ризиків та економічної невизначеності, що вплинуло на облікові оцінки, а також на експертну оцінку нематеріальних активів.

ЄС зараз є архітектором оціночного регуляторного середовища, і оцінювачі вже не можуть обмежувати свій кругозір національною політикою та регуляторними нормами. Європейські стандарти оцінки бізнесу (European Business Valuation Standards (EBVS)), які розроблені висококваліфікованими фахівцями TEGoVA (The European Group of Valuers Associations) надають оцінювачам бізнесу загальний європейський підхід у питаннях оцінки бізнесу, закріплений у правовому полі ЄС. Стандартизація оціночної діяльності сприяє уніфікації та прозорості оцінки та довіри потенційних інвесторів і суспільства до бізнесу [17].

На міжнародному рівні Міжнародні стандарти оцінки (International Valuation Standards) готує Міжнародний комітет зі стандартів оцінки майна (IVSC). Активним членом професійних організацій, зокрема Європейської групи асоціацій оцінювачів (TEGOVA), Міжнародної Ради зі стандартів оцінки (IVSC) та інших організації є Українське товариство оцінювачів, яке розробляє національні стандарти оцінки [17].

Національні стандарти оцінки (НСО) здійснюють методичне регулювання оцінки майна, майнових прав та професійної оціночної діяльності в Україні. НСО розроблені на базі положень Міжнародних стандартів оцінки (МСО), але трактують терміни і поняття оцінки у відповідності до чинного законодавства України. Оцінювання нематеріальних активів регулюється такими стандартами: на міжнародному рівні: Valuation Standards - IVS 210 Intangible Assets (МСО 210 «Нематеріальні активи») [18], на європейському рівні - рекомендації European Business Valuation Guidance Notes (EBVGN) 3 Valuation of Intangible Assets (Оцінка нематеріальних активів) [19], на національному рівні - Національний стандарт 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» (НСО 4) [20].

В контексті євроінтеграційного вектору України, проведемо порівняння відповідності положень НСО 4 європейським та міжнародним стандартам оцінювання (табл.2). При цьому потрібно розуміти, що загальні питання оцінювання майна, в тому числі майнових прав на нематеріальні активи, розглядаються окремими стандар-

тами (наприклад, НСО 1 Загальні засади оцінки майна і майнових прав», IVS 101 Обсяг робіт (Scope of Work), IVS 103 Звітність (Reporting), EBVS 2 Процес оцінки (The Valuation Process), EBVS 4 Звіт про оцінку (Reporting the Valuation).

Аналіз стандартів оцінки показує, що в цілому підходи і методи оцінювання нематеріальних активів, визначені НСО 4 відповідають міжнародним та європейським. Однак на відміну від EBVGN 3, в яких надаються рекомендації щодо оцінки як прав інтелектуальної власності, так і тих, що не є такими правами, а також гудвілу в операціях злиття/придбання підприємств, НСО 4 передбачає оцінювання лише прав інтелектуальної власності. За стандартами обліку гудвіл не належить до нематеріальних активів. Підходи до оцінювання інших нематеріальних активів і гудвілу регулюються обліковими стандартами, зокрема, якщо говорити про міжнародні стандарти фінансової звітності, то це МСФЗ 3 «Об'єднання бізнесу», МСФЗ 13 «Оцінка справедливої вартості», МСБО 38 «Нематеріальні активи». Ширше коло нематеріальних активів в міжнародних і європейських стандартах передбачає відповідно і більше методичних прийомів оцінювання. Крім того, у цих стандартах детально прописано інструментарій розрахунку ставки дисконту та охарактеризовано ризики, які можуть впливати на її величину. У п 2.4. Методики оцінки майнових прав інтелектуальної власності оцінювач має право самостійно визначати доцільність застосування в рамках кожного з методичних підходів того чи іншого методу оцінки. При цьому необхідно враховувати базу оцінки, обсяг інформації, необхідної для застосування того чи іншого методичного підходу та методу [10]. Це означає, що у розрахунках певних показників (ставок дисконту, роялті) оцінювачі можуть орієнтуватися на міжнародну/європейську практику.

Експертне оцінювання нематеріальних активів також використовується у трансфертному ціноутворенні. З точки зору міжнародного оподаткування все більше уваги приділяється тому, як і де слід оподатковувати прибуток, отриманий від нематеріальних активів. Оцінка таких об'єктів є багатоаспектним процесом, особливо щодо складних для оцінювання нематеріальних активів (hard-to-value intangibles або НТВІ) в угодах між членами міжнародної корпоративної групи. Підхід до трансфертного ціноутворення був розроблений Організацією економічного співробіт-

Таблиця 2

КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ СТАНДАРТІВ ОЦІНЮВАННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

	IVS 210	EBVGN 3	HCO 4
Класифікація нематеріальних активів для потреб оцінки	НМА, пов'язані з маркетингом НМА, пов'язані з клієнтами НМА, пов'язані з НМА пов'язані з контрактами НМА, пов'язані з технологіями Гудвіл	Ідентифіковані НМА: права інтелектуальної власності нематеріальні активи, які не є правами інтелектуальної власності Гудвіл	Майнові права на об'єкти інтелектуальної власності: авторські та суміжні права; раціоналізаторські пропозиції; сорти рослин, породи тварин; знаки для товарів і послуг та інші права)
Підходи та методи оцінювання	Порівняльний Доходний: – метод надлишкових прибутків, – метод звільнення від роялті, – метод надлишкового прибутку, – метод «зеленого поля» – метод дистриб'ютора Витратний: – метод відтворення – метод заміщення Детальніше у IVS 105 Підходи і методи оцінки (Valuation Approaches and Methods)	Порівняльний Доходний: – метод звільнення від роялті; – метод надлишкового прибутку; – метод Грінфілд. Витратний: – метод історичної вартості – метод відновної вартості	Порівняльний Доходний: – методи непрямой капіталізації грошового потоку – метод переваги у прибутку – методу додаткового прибутку – метод роялті – метод прямої капіталізації грошового потоку Витратний: – метод відтворення – метод заміщення
Підходи до розрахунку ставки дисконту та роялті	Передбачено	Передбачено EBVGN 2 Ставки дисконтування за методом дисконтованих грошових потоків	Не передбачено, наводиться визначення ставок дисконту і роялті
Процес / етапи оцінки	IVS 101 Обсяг робіт (Scope of Work)	EBVS 2 Процес оцінки (The Valuation Process)	Передбачено, детальніше HCO 1 Загальні засади оцінки майна і майнових прав
Звіт про оцінку	IVS 103 (Звітність) Reporting	EBVS 4 (Звіт про оцінку) Reporting the Valuation	Передбачено, детальніше HCO 1 Загальні засади оцінки майна і майнових прав

Джерело: сформовано авторами

ництва та розвитку (ОЕСР) як частина звіту BEPS з розробки заходів протидії розмиванню податкової бази та виведенню прибутку, зокрема Крок 8 Трансфертне ціноутворення: нематеріальні активи [21]. Рекомендації ОЕСР щодо трансфертного ціноутворення передбачають пріоритетність використання методів оцінки на основі доходного підходу, шляхом розрахунку дисконтованої вартості прогнозованих майбутніх грошових потоків,

отриманих від використання нематеріального активу, що оцінюється, або від передавання прав на них.

У положеннях Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС та їхніми державами-членами, з іншої сторони, Європейський Союз та держави-члени покращують міжнародне співробітництво у сфері оподаткування, сприяють збору законних податкових надходжень та розвивають заходи ефектив-

ної імплементації вищезазначених принципів [22; 23]. План дій BEPS 2.0 є реалізацією Програми роботи з вирішення податкових викликів, пов'язаних із цифровою економікою, прийнятою Inclusive Framework (група із 135 країн, включно з Україною, які співпрацюють в рамках Програми розширеного співробітництва Плану дій BEPS ОЕСР/G20 Програми розширеного співробітництва Плану дій BEPS ОЕСР/G20) та містить, зокрема, положення щодо правил трансфертного ціноутворення для складних нематеріальних активів (НТВИ) згідно Настанов ОЕСР з трансфертного ціноутворення для транснаціональних компаній [24].

На виконання вищезазначених заходів до Податкового кодексу України були внесені зміни щодо трансфертного ціноутворення, у т.ч. нематеріальних активів (пп. 39.2.2.9 ст. 39 ПКУ) [24]. Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо вдосконалення адміністрування податків, співусунення технічних та логічних неузгодженостей у податковому законодавстві» від 16.01.2020 № 466-IX, впроваджено низку фундаментальних змін, спрямованих на боротьбу з розмиванням податкової бази та виведенням прибутку з-під оподаткування, зокрема щодо розподілу функцій, ризиків та нематеріальних активів всередині групи компаній [25; 26].

Висновки. Формування вітчизняної інтелектуальної економіки, з урахуванням сучас-

них глобальних викликів характеризується впровадженням до бізнес-процесів значного обсягу нематеріальних активів і часто зовсім нових, які втілюють в собі результати технологічних новацій і для окремих підприємств є основним чинником створення вартості бізнесу. Саме питання оцінки нематеріальних активів, без якої неможливе залучення їх до господарської діяльності, відображення в обліку і звітності, в інвестиційних проектах і міжнародних операціях з інтелектуальною власністю, трансфертного ціноутворення є актуальними. Сьогодні є запит на кваліфікованих працівників у сфері оцінки нематеріальних активів та інтелектуальної власності в контексті євроінтеграційних процесів України та транскордонного співробітництва, міграції українських фахівців до європейських країн у зв'язку з військовою агресією Росії проти України, залученням європейських інвестицій та технологій з метою післявоєнного відновлення.

Тому, враховуючи всеохоплюючу цифровізацію та глобальний характер ринків технологій, капіталу і праці, в які інтегровані українські бізнес-суб'єкти, європейський досвід оцінки нематеріальних активів може бути корисним як для українських компаній, оцінювачів, наукової спільноти, так і для регуляторних інституцій. У статті проаналізовано лише загальні положення стандартів оцінювання нематеріальних активів, проте більш детально європейську практику у цій сфері буде представлено у подальших публікаціях.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Сіденко С. В. Пріоритети й чинники інноваційної політики: досвід окремих країн Східної Азії і стратегічні імперативи для післявоєнної відбудови України. *Економіка України*. 2022. № 11. С. 47–75. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.11.047>.
2. Горизонт Європа. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/yevrointegraciya/ramkovi-programi-z-doslidzen-ta-innovacij-gorizont-2020-ta-gorizont-yevropa-ta-inicijativi-yevropejskoyi-komisiyi-yevropejskij-zelenij-kurs/gorizont-yevropa> (дата звернення: 25.09.2022).
3. На шляху до єдиного цифрового ринку ЄС. URL: <https://ucep.org.ua/doslidzhennya/na-shlyahu-do-yedynogo-cyifrovogo-rynku-yes-elektronna-kommerciya-telekomunikaciyi-dovirchi-poslugy.html>.
4. Брюховецька Н. Ю., Булеєв І. П. та ін. Інтелектуалізація підприємств: концептуальні підходи та механізми стимулювання: монографія. НАН України, Ін-т економіки промисловості. Київ, 2022. 424 с. URL: https://iie.org.ua/wp-content/uploads/application/pdf/monohrafyia_2022_maket_compressed.pdf (дата звернення: 25.09.2022).
5. Уманців Г. В., Мартинів І. К. Глобальний вимір розвитку інтелектуальної власності. *Зовнішня торгівля*. 2019. № 2. С. 86–99. URL: http://zt.knute.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2464&catid=268&lang=uk.
6. Becker T., Eichengreen B., Horodnichenko Y. and others. Essay on the reconstruction of Ukraine. London, CEPR Press, 2022. 38 p. URL: https://cepr.org/system/files/publicationfiles/147614a_blueprint_for_the_reconstruction_of_ukraine.pdf.
7. Kolodko G. Ukraine recovery needs a debt write-off and help from the EU and China. *Financial Times*. 2022. Apr 07. URL: <https://www.ft.com/content/58b74ced-fed6-4fc4-978e-d54f7ada4c41>.

8. Baker C. R., Persson M. E. The Challenge of Measuring Intangibles: Insights from Brand Valuation. *Historical Developments in the Accountancy Profession, Financial Reporting, and Accounting Theory (Studies in the Development of Accounting Thought)*. Emerald Publishing Limited, Bingley. 2021. Vol. 3. P. 133–144. DOI: <https://doi.org/10.1108/S1479-35042021000025009>.
9. Фоміна О. В., Августова О. О., Шушакова І. К. Оцінка нематеріальних активів. *Бізнес Інформ*. 2021. № 4. С. 154–160. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-154-160> (дата звернення: 25.09.2022).
10. Ясишена В. В. Проблемні аспекти методології та організації обліку нематеріальних активів : монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2020. 330 с. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38514/1/Монографія_Ясишена.pdf.
11. Пікалов Ю. В. Підходи до кількісного оцінювання нематеріальних інтелектуальних активів. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки*. 2020. № 59. С. 124–134. 2020. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/1964/3/124134%20%D0%9F%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B2.pdf> (дата звернення: 25.09.2022)
12. Edi, E., & Wati, E. (2022). Measuring intangible asset: firm reputation. *Business: Theory and Practice*, 23(2), 396–407. DOI: <https://doi.org/10.3846/btp.2022.15945>.
13. Roberto Moro-Visconti. (2022) The Valuation of Digital Intangibles. *Technology, Marketing, and the Metaverse*. Palgrave Macmillan. Cham 2022. 811 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-09237-4>.
14. Річний звіт Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) за 2021 рік. URL: <https://ukrpatent.org/atachs/zvit-ukr-2021.pdf> (дата звернення: 25.09.2022).
15. Структура зовнішньої торгівлі з країнами ЄС. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/zd/ztp_kv_ES/ztp_kv_ES_u/arh_ztp_kv_ES_2021_u.html (дата звернення: 25.09.2022).
16. Офіційний сайт UNITED24. URL: <https://u24.gov.ua/uk> (дата звернення: 25.09.2022).
17. Українське товариство оцінювачів. URL: <https://uto.com.ua/yak-strukturovani-ebvs>.
18. International Valuation Standards Council. Effective 31 January 2022. URL: <http://www.afo.com.ua/doc/ivsc-effective-31-jan-2022.pdf>.
19. European Business Valuation Standards 2020. URL: https://tegova.org/static/f2f491b0d1308a81309cff4d4f59aa84/a5f96ed996a211_TEGOVA_EBVS_2020-digital.pdf (дата звернення: 25.09.2022).
20. Національний стандарт оцінки 4 «Оцінка майнових прав інтелектуальної власності» від 03.10.2007 № 1185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.09.2022).
21. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations. 2022. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en.
22. Директива Ради (ЄС) від 12 липня 2016 року № 2016/1164. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_022-16#Text.
23. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (дата звернення: 25.09.2022).
24. План дій BEPS 2.0: що передбачає подальша реформа міжнародного оподаткування. URL: <https://mind.ua/openmind/20207189-plan-dij-beps-2-0-shcho-peredbachae-podalsha-reforma-mizhnarodnogo-opodatкування>
25. Податковий Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 25.09.2022).
26. Уманців Г., Шушакова І. Контрольовані операції з нематеріальними активами у контексті плану дій BEPS. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2021. № 1. С. 101–118. DOI: [http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021\(135\)08](http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(135)08).

REFERENCES:

1. Sidenko S. V. (2022) Prioriteti j chinniki innovacijnoyi politiki: dosvid okremih krayin Shidnoyi Aziyi i strategichni imperativi dlya pislyavoyennoyi vidbudovi Ukraini [Priorities and factors of innovative policy: the experience of certain East Asian countries and strategic imperatives for the post-war reconstruction of Ukraine]. *Ekonomika Ukraini*. № 11, pp. 47–75. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.11.047>.
2. Horyzont Yevropa [Horizon Europe]. URL: <https://mon.gov.ua/ua/nauka/yevrointegraciya/ramkovi-programi-z-doslidzen-ta-innovacij-gorizont-2020-ta-gorizont-yevropa-ta-iniciativi-yevropejskoyi-komisiyi-yevropejskij-zelenij-kurs/gorizont-yevropa>.
3. Na shliakhu do yedynoho tsyfrovoho rynku YeS [On the way to a single EU digital market]. URL: <https://ucep.org.ua/doslidzhennya/na-shlyahu-do-yedynogo-cyfrovogo-rynku-yes-elektronna-kommerciya-telekomunikacziyi-dovirchi-poslugy.html>.

4. N. Yu. Bryuhovecka, I. P. Bulyeyev ta in. Intelktualizatsiia pidpriemstv: kontseptualni pidkhody ta mekhanizmy stymuliuвання: monohrafiia [Intellectualization of enterprises: conceptual approaches and mechanisms of stimulation]. NAN Ukraini, In-t ekonomiki prom-sti. Kyiv, 2022. 424 p. URL: https://iie.org.ua/wp-content/uploads/application/pdf/monohrafiya_2022_maket_compressed.pdf. [in Ukrainian]
5. Umantsiv H.V., Martyniv I.K. (2019). The global dimension of intellectual property development [The global dimension of intellectual property development]. *Foreign trade*, 2, 86-99. URL: http://zt.knute.edu.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2464&catid=268&lang=uk. [in Ukrainian]
6. Baker C. R., Persson M. E. (2021). The Challenge of Measuring Intangibles: Insights from Brand Valuation. Historical Developments in the Accountancy Profession, Financial Reporting, and Accounting Theory (Studies in the Development of Accounting Thought). Emerald Publishing Limited, Bingley. 2021. Vol. 3. P. 133–144. DOI: <https://doi.org/10.1108/S1479-350420210000025009>.
7. Kolodko G. Ukraine recovery needs a debt write-off and help from the EU and China. Financial Times. 2022. Apr 07. URL: <https://www.ft.com/content/58b74ced-fed6-4fc4-978e-d54f7ada4c41>.
8. Becker T., Eichengreen B., Horodnichenko Y. and others. Essay on the reconstruction of Ukraine. London, CEPR Press, 2022. 38 p. URL: https://cepr.org/system/files/publication-files/147614-_blueprint_for_the_reconstruction_of_ukraine.pdf.
9. Fomina O. V., Avhustova O. O., Shushakova I. K. (2021). Valuation of intangible assets [Valuation of intangible assets]. *Business Inform*, 4, 154–160. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-154-160> (Last accessed: 25.09.2022). [in Ukrainian]
10. Yasishena V. V. Problemni aspekti metodologiyi ta organizaciyi obliku nematerialnih aktiviv: monografiya [Problematic aspects of the methodology and organization of accounting for intangible assets]. Ternopil: TNEU, 2020. 330 s. URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/38514/1/Монографія_Ясишена.pdf. [in Ukrainian]
11. Pikalov, Yu. V. Pidhodi do kilkисnogo ocinyuvannya nematerialnih intelektualnih aktiviv [Approaches to the quantitative assessment of intangible intellectual assets]. *Zbirnik naukovih prac Cherkaskogo derzhavnogo tehnologichnogo universitetu. Seriya: Ekonomichni nauki*, (59), 124–134. 2020. URL: <https://er.chdtu.edu.ua/bitstream/ChSTU/1964/3/124-134%20%D0%9F%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D0%B2.pdf> [in Ukrainian]
12. Edi, E., & Wati, E. (2022). Measuring intangible asset: firm reputation. *Business: Theory and Practice*, 23(2), 396–407. DOI: <https://doi.org/10.3846/btp.2022.15945>
13. Roberto Moro-Visconti. The Valuation of Digital Intangibles. Technology, Marketing, and the Metaverse. Palgrave Macmillan. Cham 2022. 811 r. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-09237-4>
14. Richnij zvit Derzhavnogo pidpriemstva «Ukrayinskij institut intelektualnoi vlasnosti» (Ukrpatent) za 2021 rik [Annual report of the State Enterprise "Ukrainian Institute of Intellectual Property" Ukrpatent), 2021]. URL: <https://ukrpatent.org/atachs/zvit-ukr-2021.pdf> (accessed: 25.09.2022). [in Ukrainian]
15. Sajt Derzhavnoyi sluzhbi statistiki [Structure of foreign trade with EU countries]. URL: https://ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2021/zd/ztp_kv_ES/ztp_kv_ES_u/arh_ztp_kv_ES_2021_u.html (accessed: 25.09.2022). [in Ukrainian]
16. Oficijnij sajt UNITED24 [Official website of UNITED24]. URL: <https://u24.gov.ua/uk> (accessed: 25.09.2022). [in Ukrainian]
17. Ukrainske tovarystvo otsiniuvachiv [Ukrainian Society of Appraisers]. URL: <https://uto.com.ua/yak-strukturuvani-ebvs>. [in Ukrainian]
18. International Valuation Standards Council. Effective 31 January 2022 URL: <http://www.afo.com.ua/doc/ivsc-effective-31-jan-2022.pdf>.
19. European Business Valuation Standards 2020. URL: https://tegoval.org/static/f2f491b0d1308a81309cff4d-4f59aa84/a5f96ed996a211_TEGOVA_EBVS_2020-digital.pdf.
20. Natsionalnyi standart otsinky 4 «Otsinka mainovyykh prav intelektualnoi vlasnosti» [National evaluation standard 4 "Evaluation of property rights of intellectual property"] від 03.10.2007 № 1185. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1185-2007-%D0%BF#Text> (accessed: 25.09.2022). [in Ukrainian]
21. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations. 2022. URL: https://www.oecd-ilibrary.org/taxation/oecd-transfer-pricing-guidelines-for-multinational-enterprises-and-tax-administrations-2022_0e655865-en.
22. Direktiva Radi (YeS) vid 12 lipnya 2016 roku № 2016/1164 [Council Directive (EU) of July 12, 2016 No. 2016/1164]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_022-16#Text (accessed: 25.09.2022). [in Ukrainian]
23. Ugoda pro asociaciyu mizh Ukrainoyu, z odniyeyi storoni, ta Yevropejskim Soyuzom, Yevropejskim spivtovaristvom z atomnoyi energiyi i yihnimi derzhavami-chlenami, z inshoyi storoni vid 27.06.2014 [Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community

and their member states, on the other hand]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text (accessed: 25.09.2022). [in Ukrainian]

24. Plan dii BEPS 2.0: shcho peredbachaie podalsha reforma mizhnarodnoho opodatkuвання [BEPS 2.0 Action Plan: what the next reform of international taxation entails]. URL: <https://mind.ua/openmind/20207189-plan-dij-beps-2-0-shcho-peredbachaie-podalsha-reforma-mizhnarodnogo-opodatkuвання>. [in Ukrainian]

25. Podatkovij Kodeks Ukrayini [Tax Code of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (accessed: 25.09.2022). [in Ukrainian]

26. Umanciv G., Shushakova I. (2021) Kontrolovani operaciyi z nematerialnimi aktivami u konteksti planu dii BEPS [Controlled transactions with intangible assets in the context of the BEPS action plan]. *Visnik Kiyivskogo nacionalnogo torgovelo-ekonomichnogo universitetu*. № 1. P. 101–118. DOI: [http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021\(135\)08](http://doi.org/10.31617/visnik.knute.2021(135)08). [in Ukrainian]